که غواړئ د سولې او پخلاینې دره
بېرته اوسي، اوربند ټینګ کړئ

اوربند

ORBAND

دور سوم، شماره هفدهم، ۱۹ اسد، ۱۳۹۸

- دوو نوماندانو څه کار را کاوه؟!
- وزیرستان: یوه ټوکه، یو حقیقت
- د کرمې بابلات
- یو خو پوښتنې!
- دولت‌ساز، که تابوت ساز ټیم؟!
- د سپه‌سالار غازي محمد نادر خان لیک

دوې لسیزې یوه چوکۍ

هغه معما چې لا هم ناحله پاتې ده؟

ایلفي سریش چې هېنداري، پلاستیک ان او سپنې سره نښلولی شي، په اړه يې مشهوره ده چې بله
برخه به يې ماته شي، خو د ایلفي هغه به يې له ماتېدو خوندي وي، خو له دې تړلو سره د

ثبات او همپالنه؛
د تبعیض، خپلسرۍ او د واک د انحصار پای

الرحمن لغمانی

او د ښکلا جراحي متخصص

یس)، خولةکې، د بدن د دانو، د نوي
دو درملنه، د بدن د سوي او سوروالي،
مونو، د سترګو په شاوخوا کې د سپینو
ببریو او د نوکانو د ناروغیو درملنه

زان قیمت)، ماموریت
یوال مارکیټ
+93 (0) 747777

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

سرلیکنه

سوله لومړیتوب دی

په شریعت او عُرف دواړو کې سوله اصل دی. د سولې د مخنیوي هڅه توطئه ناکامه ده، هېڅا دغه ناکامه تجربه نه ده بریالۍ کړې.

اته کاله دمخه پخواني ولسمشر حامد کرزي سولې ته د خپل ضد او ځېل په پاټک اچولو دغه پروسه ځنډنۍ کړه، خو مخه یې ډب نشوای کړای.

ددغه ډب حقیقت دده د شړېدلي واک احتمالي ننګونه وه، خو ده دوه متره سپین ټوکر چې مقدسه کلمه پرې لیکل شوې وه، ملي وحدت ته د ګواښ درواغجنه پلمه وګرځوله، په دې اتو کالو کې چې څومره افغانان وژل شوي ددې ټولو پړه دده پر غاړه ده. د کونډو، یتیمانو، زخمیانو ازار به په دنیا او اخرت دده د غاړې زېندس ګرځېدلي وي.

دده حکومت او امریکا چې په هېواد کې دننه د طالبانو د حاکمیت په سیمو کې د سلګونو دغسې بیرغونو مخه نشوای نیولی، په قطر کې د یوې ودانۍ تر مخ پر سپین ټوکر سپېڅلې کلمه شریفه د سولې پر وړاندې د خپل واک د دوام په موخه هغسې پلمه او توطئه وګرځوله چې جګړه یې اتو نورو کالونو ته اوږده کړه او د بیرغ او موقت حکومت په ګډون هر هغه څه منې چې پخپله واکمنۍ کې یې ملي وحدت او ځمکنۍ بشپړتیا ته ګواښ معرفي کاوه...

اوس هماغسې تېروتنه، تېر ابستنه، بلکې د سولې پر وړاندې د خپل واک د دوام لپاره توطئه ولسمشر غني را مخې ته کړې ده.

ده دغه توطئه د ټاکنو په پرده کې نغښتې چې له امله یې د سولې لپاره را منځته شوې فرصتونه یو په بل پسې له لاسه وځي، خو دی د واک د احتمالي دوام چانس نشي پرېښودلی. څرنګه چې خلک د کرزي پر هغه ډرامه قضاوت کولی شي، د غني پر دغه توطئه یې هم سرونه خلاص دي، د تاریخ قضاوت همدغسې بې رحمه را وځي. د تاریخ قاضي د واکمن خوښې ناخوښې، زور، زرو او د سترګو اشارې ته نه ګوري، بلکې له دې ټولو پورته خپله پرېکړه اعلانوي.

سوله ملي غوښتنه، د ملت اجماع او د الله تعالی امر دی. د سولې لومړیتوب څرګند دی، دغه لومړیتوب هېڅ لوری او ځواک نشي ننګولی.

ټاکنې هدف نه، وسیله ده، که د ټاکنو روڼوالی، امنیت، سرتاسري‌توب خوندي نکړای شي، د تېر په څېر به د ملت پر اراده یو ځل بیا ډاکه غورځېدلي وي. که ارګ په سوله کې د واک د دوام حرص او د اقتدار د هوسۍ هیلې نشي رېژولی او پخپله خوښه د ټاکنو له ډیزاین سره د خپل اقتدار مراندې تړلي ګڼي، باید پوه شي چې افغانان له هر څه دمخه سوله غواړي، سولې ته ژمن دي، سوله او پخلاینه یې خپل لومړیتوب ګرځولی. دا سوله ده چې رڼو، ازادو، سرتاسري او خوندي ټاکنو ته مخه پرانیزي.

اوربند
اونیزه
رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَـــلَداً آمِناً
دور سوم شمارهٔ هفدهم، ۱۹ اسد، ۱۳۹۸

نیولیک

له دې لوربېنې تېر/ ۲
زما وزګارتیا؛ دوو نوماندانو څه کار رکوه.؟!/ ۳
وزیرستان: یوه ټوکه، یو حقیقت/ ۴
دولت‌ساز، که تابوت‌ساز ټیم/ ۴
د کرمي بایلات/ ۵
د علم و جهل څلی/ ٦
یو څو پوښتنې!/ ۷
زه یې هوښیارۍ ته سلام کوم/ ۸
دوې لسیزې یوه چوکۍ/ ۱۰
تور او سپین صنعت/ ۱۱
څوک د پوښتنې نشته/ ۱۲
د سپاه‌سالار محمد نادر خان لیک/ ۱۲

اوربند

د تلپاتې سولې لومړی ګام
اوربند؛ د ملي جرګې یواځینی شرط دی
اوربند؛ د روغې جوړې پیلامه ده
اوربند؛ د جګړې مخنیوی دی
اوربند؛ ملي غوښتنه ده
اوربند؛ د هر افغان غږ دی
اوربند؛ د هرې مور هیله ده
اوربند؛ ملي اړتیا ده
اوربند؛ ټیکاو دی
اوربند؛ د سوکالۍ لوری دی
اوربند؛ د بسیاینې لار ده
اوربند؛ د پرمختګ اساس دی
اوربند؛ ژوند دی
اوربند؛ له مرګ سره مبارزه ده
اوربند؛ د بربادۍ مخنیوی دی
اوربند ټینګ کړئ، له اوربند سره کېنئ، پر اوربند راټول شئ.

امتیاز
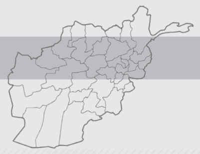
افغانستان
چلوونکي

افغانان
خپرندوی
دانش خپرندویه ټولنه

اړیکي
+93 (0) 788042821 - 0700639383
برېښنلیک
spinsahaar@gmail.com

بیه
۲۰ ءِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې لوړېينې تېر

شهرت ننګيال

زه خپل ځان ته وايم، زه ځان ته مخاطب يم، څوک دې خوا نه درنوي، څوک دې يې ځان يا بل ته اشاره او کنايه نه ګڼي.
داسي نه دهٔ چې در تُرا ميګم، ديوار تو بِشنو. بلکې نېغ پر در غږ کوم او دغه در زه خپله يم.
زه تاسي ته يوه بله د راز خبره کوم، دا زه چي څه ليکم دا ټول خپلو ګناوو، خطاوو، کمزوريو، تېروتنو، منافقتونو او خباثتونو ته په کتو ليکم، دا ټولي ګناوې زما خپلي دي، ماته د خپلو ګناوو- تور مخيو پته ده، زما ټولې نيوکې زما ذ خپلو ګناوو- تور مخيو زېږنده دي.
خير که د «ته» او «تا» په صيغه مې بل مخاطب ګرځولی، خو حقيقت دا دی چې زما پېنځه واړه ګوتې خپل ځان ته لکې دي.

دا درواغ ده، ته د نظام دفاع نه کوې، ته د خپلو ځاني ګټو په غم ککړ يې، دا ډېره بده او بوينه چټلي ده، ځکه ته نور په دغه چټلي کې ډکي وهلو ته لمسوې چې له امله يې د مرداريو بوی تر لېرې په غځېدا دی. يوازې ماته نه، تاسي ته هم ښايي د حکومت د افراطي ملاتړ او دښمنی تر کچې غوړېدلي مخالفت لاملونه څرګند وي.

هغوی چې په حکومت کې يې د ګټو ونډه غوښنه او له بې خرته امتيازونو برخمن دي، خپلې روا ناروا ګټې د حکومت تر سيوري لاندې خوندي ګڼي د حکومت پر بې پولې ننګه او ملاتړ يې خپلې تورې له تېکيو را ايستلې، ولسمشر ورته له دويم مفکر اخو له احمد شاه بابا او اعليحضرت امان الله خان غوره، درونډ، سپېڅلی، حتا معصوم ښکاري، ځکه خو د غازي امان الله خان «د فصلِ ناتمام» د بشپړتيا لپاره د دويمې دورې پېنځه کاله د مور شيدې ګڼي.

بل اړخ ته هغوی چې په دغسې امتيازونو کې خپله برخه خواره ګوري، د دښمنی ټول بريدونه يې له ښځه نرولي او ۲۴ ساعته فول ټايم د حکومت تخريب ته مورچه بند ناست دي، ځکه خو نه د بدی او دښمنی پر اخلاقو سر خلاصوي، نه د دوستی او ملګرتيا اصولو ته د ژمنتيا نوک نيولی شي.

ملاتړي د نظام د دفاع پر ځای د خپلو ګټو د خونديتابه په لالهاندی اوښتي، د مخالفانو او دښمنانو خو د محروميت له درد او دوکه انتقام او غوسه سر ته ختلې، ځکه چې مقام، رتبه، چوکی او امتياز د وړتيا او استحقاق د معيار له مخې نه، بلکې د «آن کارِ ديګر» پر بنسټ شخصيِ لوړېينه ګرځېدلې ده، خو دا چې ړندو ملاتړيو لومړی دا بې خرته امتيازونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

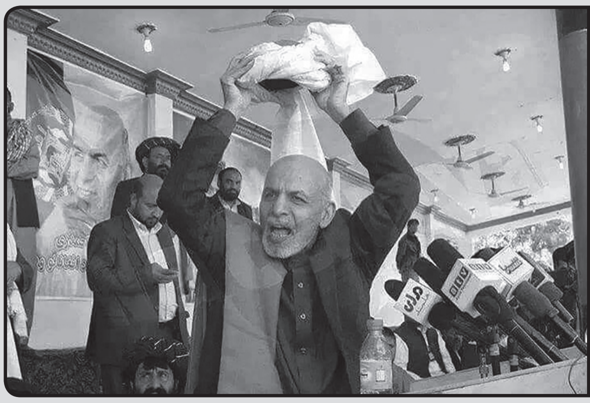

تر لاسه کړي، بیا د حکومت او چارواکیو رانده ملاتړ ته درېدلي او که ددغسي رانده ملاتړ وروسته یې دغسي مقامات او امتیازونه په پچه رسېدلي، هغه کیسې ته ورته معما ګرځېدلي چې لومړی چرګه پیدا شوې که هګۍ؟!

د دواړو احتمال شته، خو ځینو دربیمه لار خپله کړې، دا د افراط او تفریط تر منځ د اعتدال لاره نه ده، دوی غواړي د خپل مخالفت او دښمنۍ په زور سرکار امتیازونو ته اړ کړي، دوی ته د توري یاري خوږه برېښي، ځکه خو یې د ورځې هم په حکومت او چارواکیو پسې څراغونه را اخیستي دي.

ملاتړي یاران دومره وارخطا او بې صبره خبږي چې له دندي او امتیازونو په مجرد لیرې کېدا د حکومت د کاواکیو، درغلیو او فساد دوسیې پر هماغه شېبه د دوی پر وړاندې لکه خرمېږي را وټوکېږي.

او مخالفان یا دښمنان د سرکار لخوا په یوه سترګک د حکومت او چارواکیو د حسناتو تسبې او د ستاینو ډول غاړې ته واچوي.

زه څوک یم چې له خپلو دریځو یې په شا کړای شم، خو یو حق موږ ټول لرو او هغه ځانته خوندي ګڼو چې موږ دې د خپلو ستاینو او دښمنیو په منلو او همغږۍ نه اړ باسي.

دا دې نه وایي چې زموږ لپاره یې له حکومت سره د پړي سر نیولی، زموږ په خاطر له حکومت سره د دښمنۍ پر پوله درېدلي دي.

د حکومت رانده پلویان دې هم د خپل ملاتړ او ستاینو له امله زموږ پر اوږو د نظام د دفاع احسان نه باروي.

موږ پوهېږو چې د ولسمشر له سترګو زموږ له غمه خوب نه دی تښتېدلی، بلکې د واک له جل وهلې تندې یې یو ګز ژبه له خولې راوتلې ده، ځکه خو دې د واک تینډک خوږلې منده زموږ لپاره د احسان او لوربینو پېټی نه ګرځوي. یوه تنظیمي مخور د جهاد په لومړیو کې موږ ته د خپل احسان خورا دروند پېټی ترلی و، دده په خبره چې له مېرمنې سره په دې سلا شوی چې د اولاد زیږون ته ښایي ډېر وخت وباسي... ځکه چې جهاد دی، تلفات دي، قرباني دي... خو دده له نیم درجن زیات بچیان له ټولو تلفاتو او انقلابونو ژوندي او سلامت ووتل، دده کمال ته ګورئ چې له خپلې مېرمنې سره یې مباشرت پر موږ خپل احسان ګرځاوه؟!!

زما وزګارتیا؛
دوو نوماندانو څه کار راکوه؟!

مصطفی سالک

په ټولنیزو رسنیو کې کله کله د یو شمیر نوماندانو پلویان د یو شمیر نورو نوماندانو منډه پالي په دې تورنوي چې ګواکې د پیسو په مټ یې ددغه رسنیو ګڼ شمیر کاروونکي په دې ګمارلي چې د خپل نوماند هره چاره تاید او بل نوماند وغندي، زه دا چلند تایدوم لږ تر لږه د دوو نوماندانو د ټاکنیزو منډو تړړو دفترونو را سره اړیکه نیولې چې دواړو خپلې غوښتنې لرلې.

یو نوماند راته وړاندیز وکړ که په ټولنیزو رسنیو کې یې ملاتړ وکړم نو په میاشت کې به ۲۰ زره افغانۍ راکوي، د لږې شیبې لپاره خو مې وویل تا غوندې کس ته چې له ډېرو میاشتو راهیسې اوزګار یې دا هم یو انتخاب کېدی شي د چا ملاتړ خو به کوې دا نوماند خو هسې هم تر نورو لږ ښه برېښي. خو په څو شیبو کې مې خپله پریکړه په زړه، زړه کې بیرته واخیسته ځکه چې دا کمپاین راته پر عدالت ولاړ ښکاره نه شو، د نوماند پلوي ملګري راته یو شرط وړاندې کړ او هغه دا چې (زموږ د نوماند هر دښمن به دې دښمن وي) له دې جملې سره مې زړه ته اندیښنې پیدا شوې، ما له ځان سره وویل چې په کمپاین کې دښمني څه مانا دښمني خو دښمني ده چې کول یې هیڅ برید نه لري، د یوه نوماند پلوی به ناروا وایي زه به یې هم وایم؟ یو څوک به کنځل کوي زه به یې هم کوم؟ او د دښمنۍ په تعریف کې خو تاو تریخوالي ته هم ځای شته! دا یې هم راته وویل چې ته به یوازې نه یې ګڼ شمیر ملګري به درسره وي چې ټول د یوه دفتر له خوا کنترولیږي.

دلته مې هغه ستغې سپورې او کنځل سترګو ته ودریدې چې په فیس بوک او نورو ټولنیزو رسنیو کې مې له پامه تیرې شوې وې.

خبره به څه اوږدوم له ملګري مې مننه وکړه او د داسې ملګرتیا ښنه مې تړې وغوښته.

اوس به درته د دویم نوماند خبره وکړم یوه ملګري د هغه دفتر ته معرفي کړی وم او ورته یې ویلي وو چې دغه کس وزګار دی، د نوماند د کمپاین یوه چارواکي راته وویل چې ته خو وزګار یې یو اسانه کار به درته وسپارو او هره میاشت به ۴۵ زره افغانۍ درکوو.

ما ورته وویل چې کار به مې څه وي؟ ویل یې په رسنیو کې زموږ د نوماند دفاع کوه، چې رسنۍ کله د دفاع لپاره څوک غوښت ورځې به، خیر دی هلته زموږ د نوماند نوم مه اخله چې زه ورته کار کوم خو موږ او تاسو به په خپلو کې پوهیږو، ده هم راته وویل چې ته یوازې نه یې له موږ سره ګڼ نور د پوهنتونونو استادان، روشنفکران او لیکوالان هم شته، دا نوماند بیخي زما خوښ نه و! خو خیټه هم څه غواړي چې خپل تش جیب ته مې وکتل نو ورته مې وویل سمه ده خو زه باید نن شپه په دې اړه فکر وکړم سبا به د هو یا نه ځواب درکوم، هغه هم راسره ومنله او رخصت یې واخیست، خو پېښه دا شوه چې د تلیفون له ایښودو سره دا دنده هم پاتې شوه!

مېرمن مې راته وویل د چا تلیفون و؟ ما ورته ټوله کیسه تېره کړه! راته یې وویل چې دا دنده به نه منې! ځکه چې له دې سره ستا د څه دپاسه ۳۰ کلونو فرهنګي او د ۲۰ کلونو خبریالیزې لاس ته راوړنې په اوبو لاهو کیږي او ته به نور دومره عمر ولرې چې ملت ته دومره کار وکړې؟ او ایا بیا به ستا کار تاته دا مقام په برخه کړي چې ته یې اوس پخپله ټولنه کې لرې؟ موږ نهر ښه یو خو دا کار مه کوه.

نو له دې دندې هم تېر شوم، او علت یې هم څرګند شو.

له دې تجربې راته څرګنده شوه چې زموږ ګڼ شمېر روشنفکرانو د قلم رسالت نه دی درک کړی ددې لپاره چې مشروع سیاست دود کړي د ځوان پوړ ذهنونو باندې کار وکړي او جوړ یې کړي اپوټه د څو پیسو لپاره هغه څه کوي او لیکي یې چې خپله به هم پرې باور ونه لري، چې دې حالت ته ګورم د ځوانانو راتلونکی ذهني افق راته ډېر تیاره ښکاري، ځکه چې روشنفکران یې د جوړولو پر ځای د ړنګولو لپاره قلم چلوي او خبرې کوي. په سمه مانا موږ په افغانستان کې لږ شمېر روڼ اندي او روشنفکران لرو هغوی چې د ایډیاوو په اړه فکر کوي او پرته له تعصبه کره فکرونه له کوټه فکرونو بېلوي ډېر یې لکه د ګاډۍ اسونه یوازې هماغه لاره ویني چې نوماندان یې ورښیي.

که دا د ډالرو سیاست روان وي دا به د افغانستان سیاست په ناسمه لار روان کړي او دا چې په خواله رسنیو کې د ډېرو اکاونټو لرونکي نه پېژندل کېږي د استدلال ځای به کنځل ونیسي چې دا چاره وار له مخه پیل شوې.

د کنځلو دودېدل به یو بل زیان ولري او هغه دا چې ګڼ رښتوني روشنفکران به د خپل عزت د ژغورلو لپاره غلي پاتې شي، دوی به دا وړتیا لري چې د ولس د ذهنونو روښانولو په موخه د نوماندانو تګلارې و ارزوي او کره، کوټه بېل کړي خو له کنځلو د ژغورل کېدا په موخه به غلي پاتې کېږي یا به محافظه کاري کوي او خپلې خبرې به دومره ایډیټ کوي چې خپل اصالت به له لاسه ورکوي.

همدا راز دا کنځل یا کنځلو ته ورته خبرې به د روشنفکرانو تر منځ د کینې تخم شیندي او ان سیمه‌ییزو قامي او ژبنیو توپیرونو ته به لمن وهي.

په ټوله کې د نوماندانو له خوا لیکوالان کرایه کول د افغانستان سیاست یوه ناطبیعي او دروغجن لوري ته مخ کوي چې ددغه هېواد لوړې ګټې زیانمنوي.

همدا راز په دې کمپاین کې به د هغه چا غږ لوړ وي چې ډېرې پیسې په واک کې ولري چې دا هم یو ناولسواک چلند دی.

بله دا چې دغه راز کمپاین سیاسي او ټولنیز اخلاق فاسدوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیرستان: یوه ټوکه، یو حقیقت

د اوباما د سپیني ماڼۍ د فاټا چارو مشاور ډینیل مرکي پخپل فاضل اثر No Exit From Pakistan کې لیکلي، دارالعلوم حقانیه پر ډیورنډ کرښه ده.

په دې ما تصحیحي یادونه وکړه کله چې د مولانا فضل الرحمن غوږونو ته ورسېده پیغام یې را ولېږه چې فاټا د نړۍ تر ټولو مظلوم ولس دی، پوهې او څواک، ریاست او قلم ټولو ورسره تر میرې مور هم بد چلند کړی، تر څنګ یې دا ټوکه لیکلې وه:

د پیپلز ګوند د وخت بهرنیو چارو وزیر په پارلمان کې د پښتنو د څوابونو پر مهال وپوښتل شو، آیا وزیرستان په واښا کې دی؟

ل: رشید یوسفزی

ژ: ټاند

وزیرستان واښا کې دی یا نه، پاکستان کې خو ښخي نه ایسي، پرله‌پسې ریاستي پالیسیو نه همدا حقیقت تر سترګو کېږي چې د ښکلو او غیرتي خلکو ښایسته او سخته سیمه وزیرستان یوه لېږې پرته پاکستان یرغمل کړې خاوره ده چې پکې مېشت خلک مسلمانان نه، بلکې پردی کافر(!) مخلوق دی..!
اسلامي جمهوریت پرې قبضه کړې ده او سرې یې بندیان او ښځې یې لونډې دي چې پاکستاني مسلمانانو په جهاد کې نیولې ورسره هر ډول قساوت او په بې دردۍ مخ کېدل کټ مټ ثواب کې حسابېږي.
یوه منظمه ریاستي ماشینري د وزیرستان په اړه دا ډول لوېدلی پروپاګند کوي، ددې لپاره چې څوک له وزیرستانیانو سره خواخوږي هم ونکړي.
د نن وزیرستان ښخي د کربلا غونډې دی د تش بېړني حالت (کرفیو) په پلمه هلته ناروغان، بوډاګان، ماشومان او مېرمنې له تندې او لوږې او ناروغیو مري.
د پاکستان خو ورسره اړیکه جلا ده، خو پښتانه هم داسې غلي دي ته وا وزیرستان هېڅ په پښتونخواه کې نه دی!!
د وزیرو، محسودو او داوړو خویندو ورونو د نهیلی پر وړاندې د پښتنو د بې ننګۍ او بې غیرته خاموشۍ له امله مو پښتو د پیغور او ټیټ سري شوه!
یو بېوسه او بې څوکه پښتون تاسې ته همدا مشوره درکولی شي چې تاسې افغانستان ته هجرت وکړئ، ځکه نوي استعمار ته یوازې ستاسې له معدنونو او کانونو ډک غرونه پکار دي- ستاسې د جسدونو په کیسه کې نه دی!

دولت‌ساز که تابوت‌ساز تیم؟!!

اسد دانش

یو ملګری مو د ماربلو کار کوي، نن راغلی و کیسه یې کوله:
کارونه مو یو مخ ولاړ دي، کوم مال مو چې راغلی وي هغه په میاشتو په ګمرک کې ولاړ وي، دلته د کاریګرو او ځي کرایې را بانډې ورځ په ورځ بوج کېږي...
ویل یې، تر څنګ مو هزاره‌ګان د ماربلي قبر جوړونې کار کوي، ما ورته وویل، در این روزها فقط کار شما خوب روان است، ما قرار شستیم، شما هستید که همه کارها را گرفتید!
ویل یې، هزره ملګری مې خپه هم شي، چې څه وکړو، دلته د ژوند بازار بند او د مرګونو دوکانونه یو مخ خلاص دي، زموږ د غني افغانستان خوب دروغ شو، یوازې د مرګونو لړۍ ښه اوږده وغځېدله!

(c) ketabton.com: The Digital Library

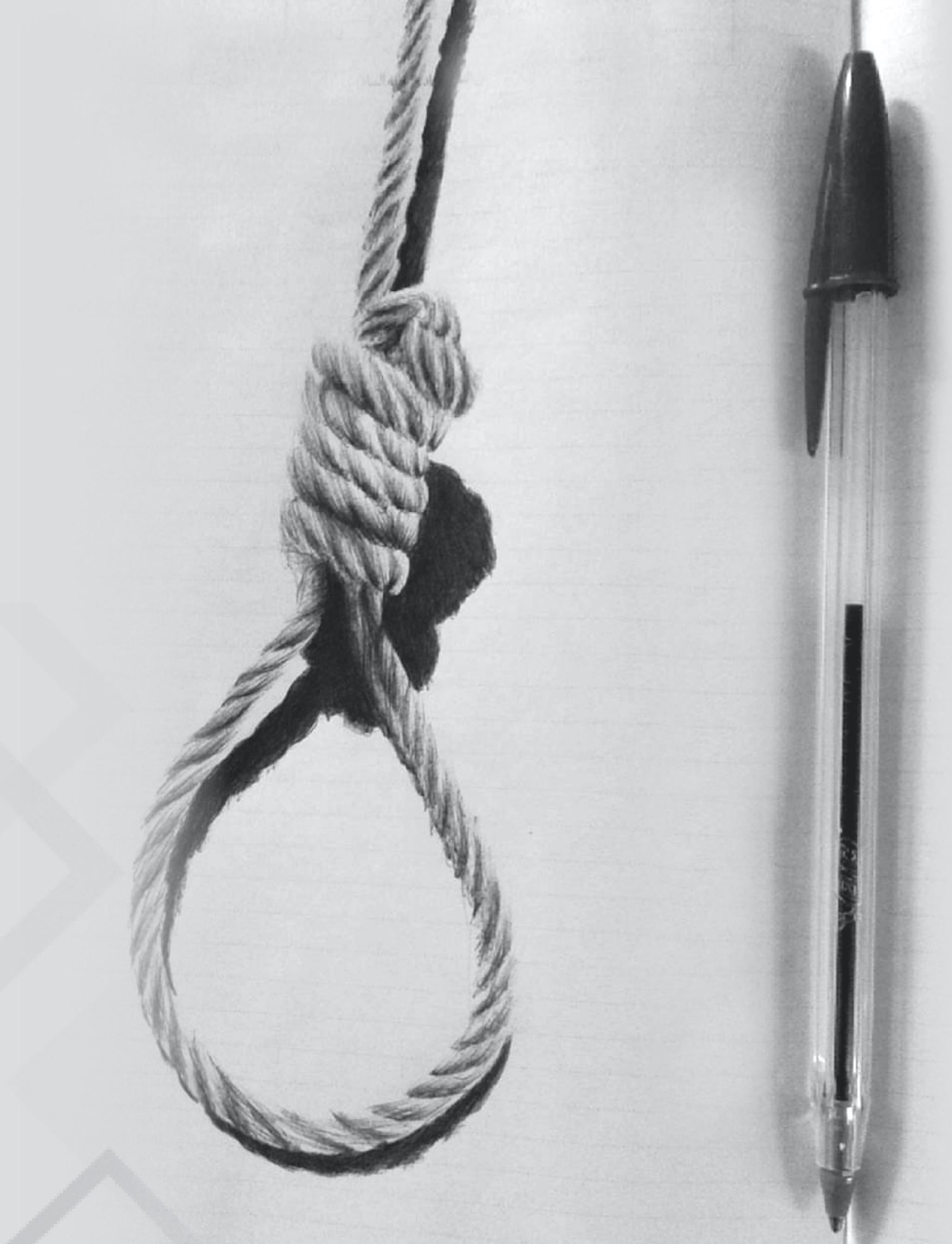

د کرمي بايلات

ملا جانان ميرخېل

د اوښ يوه بدبختي دا ده چې پخپلو متيازو کې ښوييږي، بله هغه چې مهار يې په خره پورې تړل شوی وي.
خو زه پخپلو غولو کې ښويېدلی يم، که څه هم د ډېرو مايه اوښانو د مهار تړلو حق مې له ځان سره خوندي ساتلی، خو ځان مې له دغسې تيندک ونشوای ژغورلی. دا لومړی ځل نه دی چې له دغسې نخرې يا تجربې سره مخامخېږم او نه به هم دا زما وروستۍ تجربه وي چې زما ژوند تجربه، تجربه دی، بلکې ژوند او د ژوند مدار مې ټول پر تجربو را گرځي. ډېرو سره به دا پوښتنه را ولاړه شوې وي چې کومه تجربه؟!
دمګړۍ د ښويېدو پر تجربه بحث کوو او نورې هغه يار زنده صحبت باقي ته پرېږدو، په ښويېدو کې زما قصور دومره نه دی، لکه د وزير+ سفير صاحب چې دی، زه دده غوړو- پستو خبرو تباه کړم، د وعدو- وعيدو د سريښو په ډنډ کې يې ونښتم، د ناکامۍ دا توره شپه دده له لاسه را باندې راغلې ده چې له امله يې اوس خپلو بچيانو ته هم د نېغ کتلو سترگې نشم لرلی...
د اوسنۍ زمانې اولاد دی، نه چل ورسره کېدلی شي، نه پر دروغو ورسره چلېدلی شې، په گېډه کې دې کولمې گزوي، د جاسوسانو په څېر درپسې لگېدلی وي، زموږ خلک دومره ورځچاري، خدای وهلي، شيطان شرمولي دي چې واک، چوکۍ درنه ولاړه شي، لکه باد دې چې ختلی وي، ډر ته دې هم دارو جينگولو ته نشي چمتو کېدلی. د مېرمنې او بچيانو پر وړاندې دې هم ټس پوکنۍ چاودلې وي.
د غولولو په دوسيو کې دا زما لومړنی کېس دی، له غولولو که په چاپي تېروتنو کې لومړی لام له کمپوز پاتې شو، ما خپلې غاړې خلاصې کړې.
زه تراوسه هېڅ نه وم غولولی، خو د وزير+ سفير غولوَنه داسې وه چې تر ډېره ما فکر کاوه چې گنې وزير+ سفير غولېدلی دی، چې زما غولولي اوس هم په کامه کې د گوړې په پلور ساه تيگا وهي، ستمی يې خېژي.
زما تر شا د غولولو تاريخ پروت دی، ما دغه ټرېننگ يا تمرين له ځوانانو پيل کړ، وايي، که کوټه وسوځېده دېوالونه يې پاخه شول، ځکه خو اوس په دغه ساحه کې دوی خود کِفا او پر ځان بسيا دي، پر نيمزالو او بوډاگانو مې هم دغه زهر وازمويل، خو د ځوانانو وينه توده وي، ځکه خو يې په رگو کې ښه ځغلېدلی شوای.
اوړه دې پر اوړه، منت دې پر څه؟ که دده وزارت- سفارت وهلی، ما د ولايت- وزارت په پچه له ختلو د ډيلي په ننداره وخت اړولی، په دې کې موږ خپلو کې په يو ډول پټ رقابت او سيالي کېوتي وو، زما د برې او گټنې چانس څرگند و، خو دده په خبرو کې جادو و، ده به چې خوله چوله کړه داسې منظرکشي يې کوله لکه کوم مستند فلم چې پر لوی سکرين گورې. داسې نقشه يې درته کښله چې هره کرښه يې ارگ ته غځېدلې، مقام ته د رسېدو لاره يې درته ښودله، دومره څرگنده چې نېغ يې د ا رگ پر ختيزه دروازه ننېستلې.
د ارگ شمالي دروازه د سقاو له وتلو تړلې پاتې ده، برهان الدين رباني چې په کومه دروازه وتلی، د هغې پته نه ده ته لگېدله، نه ماته.
وزير+ سفير چې استعفا ورکړه، لومړی غبر يې پر ما و چې گويا ماتې يې گډه کړه، خو ماته مې والد محترم ويلې وو چې د لښکر يا فتحې په سر کې مه څه، د ماتې په پای کې، ځکه خو ما هم وار وړومبی کړ او د ماتې له پای مې يو ډول ځان وژغوره.
زما د شامې حس دومره قوی و چې د نوي واکمن له راتلو دمخه مې د هغه بوی حس کولی شوای، دغسې مې د چاړواکيو له تلو هم دغسې يوه بوی سپېږمې تخنولی شوای، ځکه خو له ټولو وړاندې ما د عزل او نصب د جړې ماشوړې سر موندلی شوای...
وزير+ سفير ماته د خپلې زايچې په ښودلو ثابته کړه چې د ولسمشر ستوری په گردش کې دی، څرنگه چې ما د بايلات کومه مخينه نه درلوده، ځکه د احتمالي زيان سودا ته نشوای چمتو کېدلی.
زه هډو ددې خبرې قايل نه يم چې گويا گټه په تاوان کې ولټوم، دغه فارمول ماته سراسر ناسم او غلطِ مطلق ښکاري، زما په اند گټه د گټې په کانې تر لاسه کېدلای شي، هغه چې وايي، کانی، کانی ماتوي... درې څلور کاله چې ما په ارگ کې په کومه بڼه تېر کړل په حقيقت کې ما د راتلونکي لپاره د خپلې حوصلې او ظرفيت امتحان اخيست، داسې نه وه چې خدای مه کړه احساس او عزت النفس مې بايللی و، ځکه خو په دغه ازموينه کې ځان سر لوړی ا و بريمن گڼم، که څه هم ډېرو مو تر منځ تيرې وتکولې، د ابرو، وقار او عزت النفس خبرې يې په غوړو کې را وڅڅولې، خو ما خپل زغم او حوصله نه بايلله. د کنځلو فول پروف پوست را باندې غوړېدلی و، لکه زغره‌وال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګاډي د سپکو، سپورو مردکيو هېڅ خوله نشواى را باندې لګولى...

ما ثابته کړه چې د خان لخوا خربشو څومره لوی وياړ او اعزاز دی، دا د سولې عالي شورا برکت دی چې ما کې يې د زغم او صبر زړی په لويه او ګوره ونه واړاوه چې ټول عمر به يې تر يخ سيوری لاندې د خوند سترګه پټه کړای شم.

له وزير+ سفيره زما ګيله دا ده چې د څو کالو دا ټوله خواري او لاسته راوړنه يې را څخه په سيند لاهو کړه. دده زړه و د ګوډ پېري بند را وتړي، خو له هغه سره ما دمخه په ارګ کې ګوتې لګولې وي، ده زه برناکه خپلې فتح خانۍ او د شپېتو بربڅو ننګونې ته ګواښ پېژندلم، خو په حقيقت کې همدا ګوډ پېری د ولسمشر په رګو له ورننوتو هغه تور مار ګرځېدلی و چې پر سر به دې واهه په لکۍ جګېده چې پر لکۍ به دې واهه پر سر به درته درېدلی و.

د ارګ ټول نومونه او شخصيتونه مستعار او جعلي دي. ډېرو يې په همدغو مستعارو او جعلي نومو او شخصيتو موقعيتونه نيولي دي.

ډېری مستعار نومونه له ځناورو او کومېډي فلمونو او ډرامو څخه په پور اخيستل شوي، لکه خرش پرش، جرلنډو، بجاج، خو ځينې د ارګ د متفکرو مغزو تخليق دی لکه غرتاوو، ډوزمار وغيره وغيره چې مانا او مفهوم يې د لغاتو په کتابو کې هم نشي موندل کېدلی.

د زيان دغه سودا هغه مهال زما د غاړې غور، د پوزې پېژوان او د دار پړی وګرځېد چې پر ولسمشريزو ټاکنو د شکونو لړې وغوړېدې او شکاکانو خپل ايمانونه په دغسې ګومانونو وزيانول.

خو وزير+ سفير په دې ډاډه و چې پخه پته يې ميدان ته نه ده را ايستلې. دده پخه پته مؤقت يا سرپرست حکومت و چې ده يې د يکي يوه نوماند په توګه په ويښه خوب ليدلی و، ځکه خو يې د مؤقت يا سرپرست حکومت له تورو نخودو زما جېبونه را ډک کړل، ماته هم دا له ټولو ګټوره سودا برېښېدله چې هم کابينه د باور د رايو له کړاو ژغورل شوي وی، هم يې اوږې د وکيلانو له دباو او ناز و نخرو سپکې وای، ماته مالومه، بلکې بقلم خود را باندې تېره وه چې د باور رايې په اخيستو کې ولايت خوړلي څه ډول په يوه وار سرې استفراق کولی شي، خو اوس چې د سرپرست يا مؤقت حکومت تمه يو څه ټکنۍ ده، ماته د ګاټ او کور تر منځ منډه دومره ستومانوونکي نه ده چې په حرکت کې برکت دی، همدا زما راټلونکی جوړوي، خدای او صنم دواړو ته دې رسوي.

نور زما لالهاندې پای ته رسېدلې، ابازو له را رسېدلی يم، که حکمت‌يار مې حکومت‌يار نکړ پر مخ لاړې را تو کړئ!!

د علم و جهل څلی

د «علم و جهل» څلی د دهمزنګ په سيمه کې د پُل آرتل، توپ غونډۍ، د ښهر دروازې د غرِه تر څنګه، د افغانستان د خپلواکۍ د ساتلو د لارې د سرغندويانو په ياد، د کابل په لوېديځه سيمه کې د ۷ متره په لوړالي د مرمرو پر ډبرې، د ټيرې په يوه غونډۍ د ۱۳۰۴ کال د جوزا په ۲۳ نېټه جوړ شوی دی.

په دې څلي کې د پکتيا د جګړې تاريخچه او د هغو ټولو سرتېرو او قومي مشرانو چې د اماني دولت د دفاع په لار کې يې ځانونه قربان کړي وو، په لاندې توګه حک شوي دي:

«د هېواد د هوښيار او غيور ملت د زمريانو اولادونو د لوړ ارزښت لرونکيو سرښندنو په پام کې نيولو سره چې د جنوبي د سيمې له تأريکي خوښوونکيو ياغيانو سره يې په جګړه کې وکړې، کومه چې په حقيقت کې د پوهې او جهل سيالي وه او په ۱۳۰۳ لمريز هجري کال کې د اعليحضرت، الغازي (امير امان الله خان) د افغان ملت ژغورنکي يعنې د افغانستان پرمختګ غوښتونکي پاچا د ملي ودې او د علم و تمدن د لوړتيا غوښتنې د پروګرامونو پر وړاندې را پورته شوی و، په تينګ هوډ او تکل د خپل دولت د شرف او درناوي د ساتنې په موخه د بغاوت شعارو اشرارو بې لارو جګړه‌مارانو چې ناوړه ارادې يې درلودې، د مخنيوي کوښښ وکړ او د اسلامي همت او غيرت له مخې يې د مقابلې شعار ورکړ او خپل ژوند يې د مملکت د پرمختګونو او د اولوالامر له پاکو هيلو څار کړ او د ځان لپاره يې تلپاتې ژوند او تاريخي نېکنامي تر لاسه کړه.

نوموړی نېکمرغه يادګار او وياړ د ۱۳۰۴ لمريز کال د جوزا په ۲۳مه جوړ شو چې د وطن راتلونکی نسل د حقيقت د لارې د هغو وطن‌دوستانو او پوهه خوښوونکيو سرښندنو ته په درنه سترګه وګوري او افغان بيدار او حق پلوه وګړي د خپل وياړ لامل او لارې مشال و ګرځي».

د افغانستان د پوهې او پرمختګ د لارې شهيدان د لوګر حاکم محمد عمر د احمدشاه خان خواجه زاده زوی، ملکي غونډ مشر ببرک خان د مزک زوی، ملکي کنډک مشر قومي خان عبدالکريم د سردار عباس خان ځدران زوی، ملکي کنډک مشر جان علي خان د حاجي محمد خان هزاره زوی، ملکي ټولی مشر جان محمد خان د مهر علي خان هزاره زوی، د تنيو د قوم خان ورېښمين خان د بازګي زوی، قومي ملک مکرم خان د زمبر خان وزيري زوی، نياز مير خان د ولي خان وزيري زوی، ملک محمد خان د ولي داد خان وزيري زوی او داسې نورو څخه عبارت دي...

د ډېوال په کښتنۍ برخه کې د اماني دولت نښان چې له ۱۳۰۱ لمريز کال راهيسې د دوه تورو او تاج لرونکي خولۍ چې د غنمو وږي ترې را چاپېره شوي دي، پر ډېوال رسم شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څو پوښتنې!

حفیظ الله تراب

ټولو نه مخکې ستړي مه شئ، د پاکستان له سفر نه په خير راغلئ، زه باوري يم، چې ستاسې هيئت به د ښو لاسته راوړنو سره راغلی وي، ځکه ستاسې په ډله کې ډېری داسې خلک وو چې د هېواد له عزت او خپلواکۍ سره ډېره مينه لري، زه خبر شوم، چې تاسې د سولې د راوستلو په برخه کې هلته تللي وئ؟

- همداسې ده مونږ ددې لپاره تللي وو چې په افغانستان کې خدای سوله راولي او دا زمونږ مسوولیت دی چې په دې برخه کې بايد هلې ځلې وکړو.

- ډېر ښه، ډېر ښه، خو دا راته ووایاست، چې تاسې هلته چا لېږلي وئ، حکومت که ولس؟!

- له حکومت سره خو زمونږ دښمني ده، مونږ یوازې خپل ولس ته په درنه سترګه ګورو!

- ستاسې خبره خو دا مانا لري، چې د افغان حکومت له اجازې پرته مو هلته تشريف درلود او په دې سره مو حکومت ته يو ډول چېلېنج ورکاوه چې دا دی مونږ کولای شو د حکومت له دوښمنانو سره معاملې پيل کړو او که ولس لېږلي ياست، نو ولس خو له تاسې هېڅ خبر نه دی او نه هم ستاسې له ولس سره څه کار شته، سهي خبره خو دا ده چې پخپل سر مو ور هی کړي و. څه دا هم پروا نه لري، خو د پاکستان د بهرنيو چارو له وزير سره چې تاسې په کومه غونډه کې ناست وئ، نو داسې ښکاره کېده، لکه يو ښوونکی چې شاګردانو ته لکچر ورکوي، هغه پورته او تاسې يې لاندې کېنولي وئ، آيا تاسې ته ځانونه بد نه ښکاره کېدل؟!

- ولا دې ته خو هلته زمونږ دومره پام نه و، خو وروسته چې مونږ په رسنيو کې خپل انځورونه وليدل، نو رښتيا هم مونږ ډېر سپک ښکاره کېدو.

- مننه، د قريشي صيب د خبرو عمده ټکی دا و چې مونږ او تاسې ډېر پخواني دوستان يو، خو دا بل خوک دی چې زمونږ او ستاسې اړيکې يې خراب کړي دي، په دې برخه کې ورته تاسې څه ووېل؟!

- مونږ ته د هغه خبره سمه ښکاره شوه، ځکه مو نو ورسره ومنله!

- ډېر ښه! له دې نه معلومېږي چې يا خو تاسې ړانده ياست او يا په پخه تېره د هغوی چوپړ کوئ؟!

- هغه څنګه؟

- هغه داسې چې په دې يو نالوستی افغان هم پوهېږي چې پاکستان له افغانستان سره هغه لوبې کړې چې يوه کافر به هم له بل کافر سره نه وي کړې، هره ورځ ټرکونه بمونه را لېږل، په لکونو افغانان وژل، په تورخم کې کلونه کلونو د افغانانو د ښځو او نرو بې آبي، په ښارونو کې د زرګونو ماشومانو او خلکو وژل، د افغانستان تاريخي اثار لوټل، ملي پوځ له منځه وړل او په دې ټولو بيا پخپله اقرار کول، نو چې داسې ده، تاسې ورته څه ووېل؟!

- مونږ يې خبره ومنله او ځکه مو ومنله که خدای وکړي په راتلونکې کې مو واک ته ورسوي!

- تاسې پخپله مرز ياد کړ، نو د مرز نه بله څه تمه کېدای شي؟!

- ښه ياني واک ته د رسېدو لپاره تاسې هر څه ته تيار ياست؟!

- رښتيا خو دا ده چې د سياسي واک خوند تر بل هر شي ډېر دی او په اوس وخت کې چې په پخه تيره دووس نشي، نو کله دې هم دا ارمان نشي پوره کېدای.

- ډېر ښه! ستاسې په ډله کې داسې خلک هم وو چې هغوی د افغانستان د تاريخ، نوم او ټولو ارزښتونو ښکاره دښمنان دي، تاسې ته په دې ځان بد نه ښکاره کېده چې دا ډول خلک مو ملګري وو؟!

- ولا دې ته مو په لومړي وخت کې پام نه و، خو اصلي خبره دا ده چې د سړي زامن مونږ سره کله دوستي کوي، مونږ مجبور يو چې هر ډول خلک له ځان سره کړو، اوس يوازې همدوی را پاتې دي.

- مننه! د افغانستان ددغو دښمنانو له ډلې يوه قريشي ته ووېل، د ډيورنډ له کرښې پولادي زنځيرونه تاو کړه، ددې خبرې په اورېدو مو وجدان لږ څه خپه نشو؟!

- خبره دا ده چې دلته ډېر سياسي چارواکي وجدان لري نه، نو چې وجدان نه وي، خپه به څه شی شي؟!

- دا خو مو رښتيا ووېل، اوس به راشو چې ستاسې ددې سفر لاسته راوړنه څه وه؟!

- زمونږ لويه لاسته راوړنه دا وه چې له راتګ سره سم مو سمدستي د حکومت پر ضد غونډه وکړه! او دا مو ورته جوته کړه چې دا دی مونږ هر څه کولای شو.

- ستاسې غونډې دا مانا لرله چې د پاکستان موخه مو ډېر ژر پلې کړه، که څنګه؟!

- خبره مو سمه ده، له يو چانه چې څه اخلې، نو يو څه به ورکوې هم کنه!

- دا خو ده، خو ټول خلک وايي چې تاسې مزدوران، پوډريان او يو څه لېونيان غونډې ته وړي وو؟!

- مزدوران او لېونيان زمونږ د ټولنې تر ټولو لوی قشر دی، دوی پر مونږ حق لري چې يوه ورځ کار خو ورته پيدا شي!

- خو ويل کېږي چې اوس يو شمېر مزدوران پر تاسې ښارنوالۍ کې عريضه کوي، دوی وايي، زمونږ مزدوري يې لا نه ده راکړې؟

- دلته وروره خلکو ژوندي انسانان تېر کړل، لوی لوی جايدادونه يې وخوړل، چا يې په... کې پړی واچاوه او بيا مونږ خو د هېواد د اوباشانو او لندغرو لويې لويې ډلې لرو لاس دې خلاص وي!

- نره خبره مو وکړه! بس کارنامو ته مو دوام ورکړئ! ستاسې د ډول ډول ګلانو د کرلو په هيله!

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یې هوښیارۍ ته سلام کوم!

شیخ محمد بن راشد المختوم د دوبۍ پاچا دی. دی د نړۍ په انقلابي رهبرانو کې راځي- شیخ محمد په فبروري ۲۰۰۶م کې د دوبۍ واک تر لاسه کړ او په لسو کلونو کې یې د ریاست تقدیر بدل کړ. دوبۍ نن د سیلانیانو او سوداګرو جنت یادېږي- له ټولې نړۍ څخه یو نیم کروړ سیلانیان او سوداګر هر کال دوبۍ ته راځي.
دا د هوټلونو، موټلونو او سودا کولو ښار هم دی، دا د سپورت د مینه والو او لوبغاړو وروستی منزل هم دی او د عیاشیانو جنت هم، د دوبۍ رقبه ۴۱۱۴ مربع کیلومتره او نفوس یې نژدې دوه نیم میلیونه دی. موسم یې تود او ځمکه یې شګلنه ده، خو سربېره پر دې یې ۸۳ اربه ډالر GTP، هر یو کس یې ۲۴ زره ډالر عواید او سوداګریز حجم یې یو عشاریه ۴ کرب درهم دی. افغانستان یې د رقبې او ابادۍ په پرتله ۷۰ ځله لوی دی خو کاروبار یې پینځلس چنده کوچنی دی، ولې؟ ځکه چې دوبۍ د شیخ محمد بن راشد المختوم په څېر واکمن لري، خو موږ له داډول ځیرکو خلکو څخه محروم یو.

په شیخ محمد کې داسې څه خوبي ده چې له مخې یې دوبۍ د نړۍ تر ټولو نوی پرمختللی ریاست جوړ کړ او زموږ په واکمنو کې داسې څه خامي ده چې له مخې یې زموږ هېواد پرمختګ نه کوي؟
په شیخ محمد کې درې خوبۍ دي، نړۍ کې که هندو وي، سېکهـ وي، عیسوي یا یهودي وي، هغه یې له بریا او هنر په تر لاسه کولو او زده کولو کې ځنډ نه کوي.
شیخ ته چې په لسو کلونو کې د نړۍ له کوم هېواد او شخص نه د بریا نسخه تر لاسه شوه هغه سم له واره تر لاسه کړه.
بله دا چې دی له دې ځیزونه سم له واره ((امپلي مېنټ)) کوي، مشوره کوي، پرېکړه کوي او کار پیلوي. هغه زموږ په څېر بحث مباحثه، صلاح مشوره او د بوټانو په انتخاب کې وخت نه ضایع کوي او د هغه درېیمه خوبي د هغه ځانګړې مفکورې دي.
دوبۍ د ګلف لومړنی اسلامي ریاست و چې ټولنه یې لیبرال کړه. په هغې کې چادري او سګرېټ څنګ په څنګ اوسي، په هغې کې جوماتونه او خرابات دواړه دي او د دواړو تر منځ د قانون دېوال ولاړ دی چې په هغې کې له سمندر لاندې هوټلونه هم دي، د نړۍ تر ټولو لوړه ودانۍ (برج الخلیفه) هم، د نړۍ تر ټولو لوی د اسانو ځغل ځای هم، روغتیایي ښارونه هم، میډیا ښار هم، نړیوالې اکاډمۍ ښار هم او د نړۍ ښایسته جوماتونه هم...
د دوبۍ سوداګریز ډګرونه د نړۍ په ۹۰ تر ټولو بوختو بندرګاهو کې راځي او په ګلف کې د سیلانیانو له لارې تر ټولو لویه مالیه او ګټه تر لاسه کوونکی ریاست هم دی.
دا ټولې لاسته راوړنې او ویاړونه د ځانګړو مفکورو ایکسپرټ هم دی او ماسټر هم. دا د شیخ ددې ځانګړو او په زړه پورې مفکورو پایله ده چې تاسې کله دوبۍ ته لاړ شئ، د کوم سړک په یوه غاړه ودرېږئ خپل کیڼ او ښي لورې ته وګورئ تاسې ته به دا ښار له نیویارک، لندن او ټوکیو کم تر سترګو نشي. دا د هغه د ځانګړو مفکورو کمال دی، تاسې ته نن په دې ښار کې مرغان هم تر سترګو کېږي، باغونه هم، مصنوعي ابشارونه هم او اباد ساحلونه هم، دا ښار، دا ریاست د پرمختګ نوی مثال دی او ددې مثال پګړۍ د یوه شخص پر سر تړل کېږي او هغه شخص شیخ محمد بن راشد دی.
د شیخ محمد بن راشد المختوم نوې مفکورې هم په ټوله نړۍ کې حیرانتیا خپره کړې ده. هغه په دوبۍ کې د خوښۍ او زغم د وزارت جوړولو اعلان وکړ. دا وزارت به د هېواد په خوښۍ، سکون او ښکلا کې هم اضافه وکړي او خلکو ته به د زغم سبق هم ورکړي، دا وزارت که جوړ شي او رسماً کار هم پیل کړي، نو دا به د نړۍ لپاره انقلاب ثابت شي.
موږ انسانان له لومړۍ چیغې نیولې تر وروستۍ سلګۍ پورې په دې ځمکه کې یوازې درې ځیزونه لټوو، خوښي، سکون او هوساینه. موږ که یوه ورځ کینو د خپل ژوند تجزیه وکړو، نو به په دې منلو اړ شو، موږ ته د الله (جل جلا له) راکړې ډېره زیاته ده، خو سربېره پر دې هم خوشحاله، ارام او هوسا نه یو، ولې؟!
تاسې ددې ولې له ځواب وراندې یوه بله څېرنه هم وګورئ، د نیویارک وال سټریټ د نړۍ اقتصادي پایتخت دی، هلته د نړۍ تر ټولو لویو ادارو، کمپنیو او شمتنو دفترونه دي.
د نړۍ تر ټولو لوی نیویارک سټاک ایکسچېنج هم دلته دی. ددې کاروباري حجم ۲۰ ټریلیونه ډالر دی. نن نه څو کاله وړاندې چې د وال سټریټ له واکمنو او شتمنو څخه وپوښتل شول ((آیا تاسې خوښ یاست؟!)) نو د نړۍ د ۹۹ عشاریه ۹۹ سلنه شتمنو ځواب ؤ ((موږ تر ننه پورې د خوښۍ له نعمته بې برخې یو)) تاسې وال سټریټ پرېږدئ! تاسې له خپله ځان وپوښتئ! تاسې له خپل شاوخوا خوشحاله خلکو وپوښتئ! تاسې ته به په دوی کې هم تر ډېره پورې خلک ژر رنځ لرونکي، دردمند، مړاوي او پخپل ذات کې تنها تر لاسه شي. ولې؟! هېڅ تر ننه پورې هغوی ته د خوشحالۍ په اړه نه دي ویلي، چا ورته د خوشحاله کولو هېڅ روزنه او سپارښتنه نه ده ورکړې. چا هېڅ پوه کړي نه دي چې د زغم او خوښۍ خپلو کې ژوره اړیکه ده، څومره چې خپل زغم او برداشت پسې ډېروئ، په خوښیو کې به مو هومره اضافه کېږي او چا ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم نه دي ښودلې، برداشت د انسان ذاتي صفت کم او د ټولنې خوبي زیاتوي. که ستاسې سړک، کوڅه، ښوونځی، دفتر او ستاسي په مارکیټ کې زغم نه وي، نو ستاسې د ذاتي زغم آبي به ژر للمه شي، تاسې که هر څو زده کړیال او مهذب یاست، ستاسې زغم به ځواب ورکوي. زه خپله په ذاتي کچه د برداشت د بحران ښکار کېږم.

ماته به غوسه نه راتله، ما به په لویه خبره خندل او زغمله به مې، ما به ۹۰ سلنه ټلیفوني زنګونه اخیستل، د برېښنا لیکونو ځواب به مې ورکاوه او پیغامونه به مې هم لوستل، خو له تېرو څو میاشتو محسوسوم چې اوس په غوسه کېږم. معاینات مې هم وکړل. وینې فشار مې هم نورمال و. شوګر هم عموماً سمېږي، الحمد لله کومه کاروباري، کورنۍ او ټولنیزه پرېشاني هم نشته، خو سربېره پر دې بیا هم راته غوسه راځي، زغم مې کمېږي، ولې؟! زه چې کله هم په دې ټکي فکر کوم یوازې یو ځواب تر لاسه کوم ((کله چې په ښار کې زغم نه کېږي، کله چې خلک په لارو کوڅو کې یو بل وهي او سره ټکوي، نو بیا عام انسان تر کومه وخته خپل زغم سنبال کړي!)).

ماته له خپل مثال څخه محسوسېږي، چې زغم د خلکو مسئله نه ده دا د ریاستونو ستونزه ده او تر هغه وخته پورې چې ریاستونه زغم او خوښۍ دواړو ته هومره اهمیت او پاملرنه ورنکړي څومره چې معارف، صحت، انصاف او دفاع ته ورکوي. تر هغه وخته به په خلکو کې خوښي او زغم پیدا نشي، تاسې خپله فکر وکړئ! په هیواد کې چې هر شخص، هر شخص ته کافر، بې ایمانه، منافق، دله- دووس او... وواېي، نو خلک به یې تر کومې پورې وزغمي. تاسې د خوښۍ تر لاسه کولو لپاره د یو غر په لمنه، کوم سیند په غاړه، کوم ریسټورانټ، چایخونه، سینما، لایبریري او یا کوم جومات کې ناست یاست او ناڅاپه مو یو شخص مخې ته راشي درسره احتساب پیل کړي، نو تر څومره پورې به خوښ پاتې شي!

زه تېرو ورځو کې خپلې لور سره یوې آیسکریم خونې ته ولاړم موږ قابونه په لاس کې نیول چې یو ښاغلی د هوایي سفرونو په اړه د فتوې اخیستو لپاره را ورسېد، ما ورته په عاجزۍ سره عرض وکړ ((صاحب! زما لپاره د آیسکریم دا قاب د نړۍ له ټولو ډګرونو ډېر قیمتي دی، تاسې مهرباني وکړئ ما مې له خپلې دې څلور کلنې لور سره یو ځای خوشحاله پرېږدئ!)) هغه ښاغلي خو خوله ورانه کړه او ولاړ، خو زما خوښي یې را ترخه کړه.

د خوښیو او زغم دې کوچنیو- کوچنیو شېبو ساتنه او خوندي کول په هر حال د ریاستونو مسوولیت دی، ولې؟! ځکه چې دا دواړه ټولنیز کلتور ته محتاج دي او دا کلتور ریاستونه را ولاړوي او زېږوي. دا د خلکو د وس خبره نه ده.

له تېرو ورځو راهیسې د خوښۍ په شپږو بنسټي ټکیو د طبي څېړنو له لوستو سره مخ شوی یم. دې څېړنې ښودلې ده چې د خوښۍ په شپږو عناصرو کې خوب په لومړي هغه کې اځي، تاسې چې تر څو پوره او ژور خوب وانخلئ، تر هغې پورې به مو په جسم کې د خوښۍ نښې پیدا نشي. بل عنصر ورزش دی، تاسې چې تر څو پورې هره ورځ له یو ساعت څخه تر ۲ ساعته پورې ورزش ونکړئ، تر هغه وخته خوشحاله کېدی نشئ. درېیم عنصر د خدای په ذات مبارک باور او الهي ذکر دی، څلورم عنصر یې مناسب او صحت بخښونکی خوراک و. پینځم عنصر یې انساني اړیکي ول. تاسې چې تر هغه وخته پورې له هغو خلکو سره په اړیکه کې ونه اوسئ چې له مخې یې درته خوښي په برخه کېږي تر هغې خوشحاله کېدی نشئ او شپږم عنصر پکې خوشحالي وه، تاسې چې تر څو پورې خپل او خپلې کورنۍ اړتیاوې تر سره نکړئ، تر هغې پورې نشئ خوشحالېدای.

تاسې که دا شپږ عناصر پر مېز کېږدئ، نو تاسې ته به له اړیکو پرته نورو ټولو هغو کې د حکومت عمل او لاسوهنه تر لاسه شي.

په ملک کې چې کله د شپې تر دولس- دولس بجو پورې بازار خلاص وي، په هېواد کې د شور خلاف کوم قانون نه وي، د لاوډسپیکرو، هارنډونو او میوزک سیستم لپاره هېڅ کومه اخلاقي طرحه او قانون نه وي او چې په یخنۍ کې هیټرې او ګرمۍ کې پکې پکې نه چلېږي، نو کوم کافر به خوب پوره کړی شي؟!!

په هېواد کې چې پارک، میدان او جیم نه وي. د مزل او منډې لپاره خالي ځایونه نه وي او د سایکل ځغل ځایونه نه وي او نه جوړېږي، نو ورزش څنګه ممکن دی، په هېواد کې چې د الله جل جلا له، رسول الله صلی الله علیه وسلم او صحابه‌وو ډلې پخپلو کې ووېشل شي، د کفر فتوی چې د موبایل له سیم څخه ارزانه او اسانه شي او جوماتونه چې د الله جل جلا له پر ځای ډلو ته منسوب شي نو کوم نېکمرغه به په اطمینان سره عبادت وکړی شي. په هېواد کې چې د خرو غوښې په ښکاره پلورل کېږي، پکوړي، سمبوسې او کباب په موبل غوړو کې پخول کېږي. سبزیاني د ګټرونو په اوبو- اوبه کېږي او ریسټورانټونو او دوکانونو څخه مړې مرغې را وځي، نو د کوم بدمرغه خوراک به پوره شي او کله چې په هېواد کې د روزګار لارې چارې محدودې کړل شي، کارخانې بندې او پلور و پېر ځایونه مخ په ډېرېدو شي. کله چې په پټي او زراعت کې کورونه او مارکیټونه جوړ شي او دوه میلیونه خلکو په هېواد کې یوازې یو څو هغه یې مالیه ورکوي، نو خوشحالي به څنګه راشي؟ خلک خپلې اړتیاوې څنګه پوره کړي، په داسې حال کې چې که زغم وي یا خوښي، دا دواړه له حکومتونو پرته ممکن نه دي او شیخ محمد بن راشد المختوم په دې مسوولیت پوهېدو او اخیستو د نړۍ لومړنی واکمن دی او زه ددې شخص هوښیارۍ ته سلام کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوي لسيزې يوه چوکۍ

هغه معما چې لا هم ناحله پاتې ده؟

دا د شنونکيو چاره نه ده، دغه غوټه په تحليل او ارزونه نشي پرانيستل کېدای، مبصرين يې پټه نشي لګولی. د ټاک شوګانو د بحث موضوع نه ده، دغه حقيقت رسنۍ نشي را برسېره کولی، ميډيا يې تل ته د رسېدو مخه نشي موندلی.
دا د لابراتوارونو اړوند کېس دی، ددې پټه د وينې او غايطه موادو له لابراتواري کتنو را برسېره کېدلی شي.
دا چې ځينې چوکۍ سريښ لري، که د ځينو مقعدونو کمال دی چې له کلونو بلکې که د نوکۍ مبالغې اجازه وي له لسيزو پر يوه چوکۍ يا مقام سريښ بلکې مېخ پاتې دي؟!

ډاکټر فرقان احمد توقير

که داسې نه وي سوال نه پيدا کېږي چې يو څوک دې په عبوري، مؤقت، د يوه ولسمشر دوو دورو او د بل د کاري مودې تر پايه پر يوه چوکۍ او مقام سريښ يا مېخ پاتې وي.
برابره خبره ده که سريښ وي که مېخ، هرومرو به بهرنۍ وي چې له قراره د

هغه څه چې ځانته خوښوي بايد نورو ته هم خوښ کړي. ددغې تجربې برکت دی چې نيمه دری واک اوس هم له ځان سره خوندي ساتي.
پوښتنه دا ده چې له بهره د چوکيو او مقاماتو له ورود سره دغه سريښ په بهر کې له پيله پر چوکيو لګول شوی که پر چوکيو د قابضو ښاغليو له بهرنيو موادو

ښودلی. دا اوس چې اسد دانش په يوناني طبابت او درملو کې د خپل طبي اجتهاد له مخې پر ادلون بدلون د هغو قوت څو برابره زيات کړی دی، د خاکيشا مداري د مودو مجربه نسخه ننګولې ده. د خاکيشا چلېنج دا و چې که چا يې ددغو درملو له کاروني په کېڼ لاس «بلا مړی» قات کړای شو په سکه رايج الوقت پنځه سوه افغانۍ نغده جايزه يې ګټلې ده.
دانش دغه جايزه پېنځو زرو او د کيڼ پر ځای ښي لاس ته را لېږدولې ده.
ايلفي سريښ چې هېنداري، پلاستيک ان اوسپنې سره نښولی شي، په اړه يې مشهوره ده چې بله برخه به يې ماته شي، خو د ايلفي هغه به يې له ماتېدو خوندي وي، خو له دې ټولو سره د طبيعي پېښو او موسمي بدلونونو پر وړاندې يې مقاومت دومره کره نه دی ختلی، خو د چوکيو سريښ او مېخ له دې ټولو بلاګانو، آفتونو او ننګونو خوندي دی.

اوربېدو افغانستان تر اوسه د ستنې جوړېدو ظرفيت نه دی موندلی. ددغه سريښ يا مېخ د واردولو جواز او کريډېټ د ازاد بازار په څېر د پخواني ولسمشر حامد کرزي کارنامه ده چې له ټولو دمخه يې خپله پيل کړه، ځکه چې مسلمان

جوړ خپل توليد دی؟!!
ځينې کارپوهان صمد باند سريښ يادوي، يو شمېر نورو سريښ کمان ياد کړی چې ترکاڼانو د کړکيو- دروازو په جوړولو کې ترې کار اخيست، ځينې د کومې بلې مادې له ګډولو دغه سريښ دومره مؤثر

په دې وروستيو کې د کارپوهانو لخوا په دغه سريښ کې شوي ملاوټ ته په اشارې يو څه نابا‌وري را منځته شوې، په دې مانا چې په ځينو مواردو کې لسيزې ته نه دی رسېدلی، خو د يو شمېر نورو په اند په دې کې د چوکۍ خاوند وضعيت رول او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدني وړتيا دخيله ګڼل کېږي، همدې ته په کتو د نارینهوو په پرتله د ښځینهوو چانس ډېر ښودل شوی. په نوره نړۍ کې چې یو څوک یوه ټاکلې موده، لس یا پینځلس کاله پر یوه چوکۍ یا مقام تېره کړي، د سرکاري اعزاز وړ ګرځول کېږي، که څه هم په دغسې هېوادو کې له ملکې، پاچا یا دوو انتخابي دورو ولسمشر او صدر اعظم پر یوه چوکۍ څوک دومره موده قایم او دایم نشي پاتېدلی.

افغانستان کې د یوې ځانګړې اداري پر آغلې مشرې سربېره څلورو مرستیال وزیرانو، پینځو والیانو، دریو وزیرانو، ګڼو سفیرانو، د ځانګړیو بنسټونو، یو شمېر نورو لوړ پوړیو چارواکیو دغسې ریکارډ مات او له سره ټینګ کړی دی. پدې کې داسې یوه څېره هم لیدل کېږي چې د طالبانو حکومت کې یې هم د معینیتونو او مقاماتو له مزو او خوندونو خپله لمن، ځولۍ، جېبونه، بډه او پلو ډک ساتلي دي. اصلي مسابقه او سیالي د همدغو دوو تنو تر منځ ده چې یوې یې د طالبانو له سقوط وروسته موده پر یوه چوکۍ مخ او پر یوه مقام سریښ تېره کړې او بل یې عین د طالبانو له حاکمیت څخه د معینیتونو لړۍ دا دی موفقانه تر وزارت ورسوله.

طالبان نور څه غواړي چې د حاکمیت معین یې په ډموکراتیکه کچه وزارت ته ورسېد، له دې بله ستره لاسته راوړنه بله څه کېدای شي؟!

ددغې پرمختیا مهم اړخ دا دی چې جندر یا جنسیت په مساوي کچه پامور ګرځېدلی، ځکه دغه لاسته راوړنه ښايي د سولې او مذاکراتو قرباني نشي، له دغسې یوې کتنې دغه معما هم حل کېدای شي چې له دوی څخه چا له څه ډول سریښ یا مېخ کار اخیستی؟!

له داسې والي به مو هرومرو اورېدلي وي چې درې ولایته یې په لنډه وقفه یا دمه وهلې، د څنډ او دمې موخه په حقیقت کې هغه استراحت ته پام کې نیول شوی چې د نوي ولایت په فتحه کې د ستراتیژۍ یا ټاکتیک خورو ورو اجزاوو را ټولولو ته اړین پېژندل کېږي.

ددې لپاره یو سیستم په اتومات یا ډیجیټلي کچه فعال دی، داسې چې لومړی یو څوک تر غوږ په را نیولو، د دریمې درجې، بلکې په دریمه کې هم د خوار او ناکسه ولایت واګې یا برخلیک په لاس ورکړي او داسې یو څوک چې تر دې دمه یې د دوو خرو د وربشو بېلولو کې هم ګونډه وهلې، د والي پر چوکۍ د همدغه ناکسه ولایت پر ژوند او برخلیک مسلط کړی، ګویا دغه ولایت او ولس نوي نابلده والي ته د ټرېننګ لپاره په پام کې نیول شوی، څرنګه چې نوی نابلده نایي یې د یتیم پر سر زده کوي. دی هم پر دغسې یتیمو خلکو او ولایت د خپلې قصابۍ تجربه، د چور- تالان مهارتونه او د لاس صفايي چمونه پاخه او پر دبره ماری خپلې سترګې نورې هم سرې کړای شي.

د یوه کتاب تړون دی: «هغو یتیمانو ته چې پلرونه یې ژوندي دي.» دریمه درجه او دریمو کې خوار هغه هم داسې یو ولایت دی چې د کرزي کابینه کې یې د ولسمشر د دویم مرستیال په ګډون شپږ وزیران چې څلورو یې په وینه او خټه کې هم ورسره نغد شراکت درلود به نفسِ نفیس حضور درلود، ځکه خو ماته دغه قام هماغو یتیمانو ته ورته ښکاري چې پلرونه یې ژوندي دي، خو د یتیمۍ له څپېړو یې مخونه تک شنه دي.

د دمې او څنډ یو لامل دا هم کېدای شي چې له سریښ شوي چوکۍ په پورته کولو کله ناکله د ځینو پوستکي په څوکۍ پورې نښتي پاتې شي، ځکه خو د زخمونو ملهم پټۍ ته څه موده استراحت اړین بلل کېږي.

د دریمې درجې یا په دې کې د خوار ولایت عاید هغسې نه وي چې په کال دوو کې تږې منګول ډکه کړای شي، ځکه خو خس‌دوزیو ته هم اړتیا لیدل کېږي، یو له دې څخه د دریمې درجې ولایت له محصولاتو لکه منو د یوې کڅوړې پر سر پینځه افغانۍ محصول چونګۍ دی. چونګۍ محصول د پاکستان زېږنده ده، که څه هم له څه مودې یې هلته د الغاء فرمان صادر شوی، خو افغانستان کې یې تجربه اوس هم بریالۍ پېژندل کېږي.

په شریعت کې راغلي که چا د نیکۍ تیږه کېښوده نو تر قیامته چې څوک په دغه نېکۍ عمل کوي، په اجر او ثواب کې یې شریک دی او که چا د بدۍ تیږه کېښوده تر قیامته یې د ګناه برخه‌وال ګڼل کېږي.

د دریمې درجې ولایت د منو د هرې کڅوړې د محصول چونګي برخلیک د منې ګل له مشاعرې پر دغه ولس تپل شوی، شوني ده د هغه بل ولایت د سنځل ګل مشاعرې له امله دغسې یو محصول د خلکو د پښو زولنې نه وي ګرځېدلی.

څرنګه چې دریم ګام د اصلي موقعیت په لور دی ځکه خو یې ګټنه یا غوراوی هغه ازموینه ده چې له دې دمخه یې په څومره مهارت د دوو مخکنیو بېکسه او ناکسه ولایتونو په فتحه کولو کې د خلکو غوښې په کومه وړتیا له هډوکو پوچې کړې او هډوکي په کوم هنر په بېخ شپېللي دي چې د ولسمشریزو ټاکنو کمپاین ته د غوښو پوچول او د هډوکو شپېلل له پخوا زیات اړین بلل کېږي، ځکه چې دریم بانک هم په دغه ټس کې ډوب او کنګال شو.

د وردګو منو، د لوګر سنځلو او د لغمان بادرنګو محصول چونګۍ وروستی هدف نه دی، وروستی د هغو سرحدي ولایتونو فتحه ده چې د ګمرک او قاچاق بلا سرچینې په واک کې لري او زراعتي محصولات یې هم لکه جلغوزي د ګمرکي او قاچاقي عاید له لارې د سرو زرو له تول سره برابر خېژي. البته په یوه شرط چې خوستوال د جلغوزي ګل مشاعرې له تېروتنې ځانونه وژغوري.

تور او سپین صنعت

اروابناد استاد عبدالجلیل وجدي

هېواد د صنعتي کېدو د لومړنیو هڅو په مرحله کې په هېواد کې د لومړنیو کارخانو د جوړولو په وخت په بالأحصار کې د مطبعې ماشین په کار ولوېد.

اهتمام چاپ او خپرېده، میرزا د امیر شېرعلي خان له وخت څخه مخکې یو ماهر خطاط و او د امیر شیر علي خان د واکمنۍ په وخت کې د ښې خطاطۍ او لیکوالۍ په وجه ده ته د جریدې او هم د مطبعې د اهتمام چارې وسپارل شوې. قاضي عبدالقادر پېښوری یوسفزی د دغه اخبار یو محرر و، چې اخبار ته یې مقالې لیکلې او هم یې له خارجي مطبوعاتو څخه مطالب ورته را ترجمه کول. د شمس النهار مسوول مدیر معلوم نه و. د دویم کال د لسمې ګڼې په څلورو ځایونو کې د میرزا عبدالعلي نوم لیدل کېږي. چې په دې اخبار کې یې د یوه با صلاحیته او مقتدر سړي په حیث کار کاوه او د ده له نامه سره یوازې د مهمتم کلمه لیکل شوې ده.

د اخبار مهتمم د دغه اخبار د مرام څو ټکي په لاندې ډول لیکلي دي:

اقل العباد میرزا عبدالعلي حسب الفرمایش احباب، اخبار صدق آثار مسمی به شمس النهار را در مطبع کابل جای نموده. اخبارات صدق آثار سیستان و روس وغیره حدودات را از دفاتر سر کار و الاتبار حاصل نموده درین اخبار درج نموده خواهد شد.... سعی درین خواهد بود که خبر بازاری و پوچ هرگز درین اخبار درج نگردد...

مهربان دوستان، کرم فرمای مخلصان میرزا عبدالعلی خان صاحب مهتمم مطبعه شمس النهار شهر کابل!

سلمه اللله بعد از سلام مدعا اینکه از ابتدای دور عالم تا ایندم گااهی اخبار در ملک افغانستان جاری نگردیده بود بلکه اکثر مردم بالکل طریقه اجرای اخبار و سلیقه مهم آن هم نمیدانستند. الحال که از یمن عدالت بندگان اشرف والا امیر صاحب بهادر در کابل صنعت اباد افغانستان گردیدده. وضیع و تشریف اهالی این دولت خداد داد متوجه صنایع و کسب علوم گردیدند و از عرصه دو و نیم ماه اخبار پر بهار شمس النهار درج میگردند هم راست و صحیح و قرین قیاس معلوم میشوند...(۱۳)

لکه چې د «سیر ژورنالیزم در افغانستان» لیکوال لیکي: د دې جریدې لیکونکی، مهتمم یو هېوادپال سړی و. او د شمس النهار په پاڼو کې دغه موضوع په ښه ډول راښکاره کېدلای شي. د بېلګې په توګه په یو مضمون کې یې لیکلي دي چې د افغانستان خلک د پنبې په کرلو کې ډېر تاوان کوي. دوی پنبه کړي، مګر په خام ډول یې فرهنګستان په ارزانه بیه خرڅوي او بیا هغوی له همدغو موادو څخه رختونه او ټوکران جوړوي او بېرته یې په ډېر ګرانه بیه خرڅوي.

شمس النهار خپل خبرونه د تاریخي پېښو په توګه لیکل. کله کله خو هغه ورځخه ډېر اوږده شوي او بې خونده شوي دي. په داسې لیکنو کې له لوستونکي څخه اصلي ټکي ورک شوي دي. هغه وخت پهه نورو هېوادونو کې هم خبرونو همدا ډول لیکنه دود وه. په عمومي ډول د خبر لیکنې طرز د امریکا د کورنیو جګړو په جریان کې د هغه ځای د خبریالانو له خوا بدلون و موند او د سرچپه هرم بڼه یې غوره کړه. ... (نور بیا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک د پوښتنې نشته!

دا ښايي د ۱۹۹۷م جون خبره ده. هند ته د خپل اقتصادي پوزيشن سنبالوني لپاره د ۵۰ اربه روپو اړتيا شوه. د کابينې غونډه وشوه، يو وزير له IMF څخه د لنډې مودې لپاره د پور اخيستنې مشوره ورکړه. بل وزير د ملي املاکو پلورنې له ادرسه تر لاسه شويو روپيو وړانديز وکړ. دريېم وويل. ولې له يو ((ورور)) هېواد څخه د څو مياشتو پور وانخلو؟!! د څلورم مشوره عجيبه وه، ويل يې، موږ به په همدې هند کې له کوم لوی صنعتکار څخه پيسې واخلو، په کال، شپږو مياشتو کې به يې بېرته ورکړو. لا د نظرياتو او وړانديزونو لړی روانه وه چې د هند د مالي وزير چندمبرم ودرېد، له صدر اعظم څخه يې د خبرو اجازه وغوښته او بيا يې د کابينې غړي مخاطب کړل ويل يې: ((ښاغليو او آغليو! که زه ذرته تر دې هم څو برابره ډېرو پيسو تر لاسه کولو طريقه وښايم چې نه به يې په اينده کې بېرته ورکوو او نه پرې سود ورکول راځي، نو...)) ټولو په بې صبرۍ سره وويل: ((هو! هو! وواېئ!)).

چندمبرم د عادت له مخې د غوږ په سر لاس تېر کړ او بيا يې پيل وکړ: ((ښاغليو زما د مطالعې له مخې دا وخت په هند کې نږدې ۵ کربه روپۍ د تور بازار په شکل کې شته دی چې نه يې هندي حکومت کارولی شي او نه يې هم هغه خلک چې په ولکه کې يې دا پيسې دي، که موږ کوم داسې سکيم او پروسه وړاندې کړو چې له مخې يې دا ۵ کربه روپۍ جايز شکل غوره کړي، نو به دوه گټې شوي وي)).

هغه د يوې شېبې لپاره تم شو د برخه‌والو په څېرو يې نظر وگرځاوه په نامه يې لاسونه وتړل او بيا يې وويل: ((دوه گټې به وشي، يو خو به حکومت ته د ماليې په صورت کې له ۴ زره نيولې تر ۷ زره کروړه روپۍ تر لاسه شي بله دا چې يو کرب ۶۳ اربه ۳ کروړه او ۳۳ لکه روپۍ به له پټو اکاونټونو، غلې کړل شويو پيسو او بوجيو څخه په را وتو سرکولېشن ته راشي او...)).

يو دم يو غړی پورته شو، تيټ شو صدر اعظم څخه يې اجازه وغوښته او بيا يې چندمبرم ته په تېزه لهجه وويل: ((خو وزير صاحب، تاسې په دومره وثوق سره د ريکورډ دعوه څنگه کولی شئ؟!)).

چندمبرم سترگې پټې کړې د يوگايانو په څېر يې اوږده ساه واخيسته او بيا يې کرار کرار ساه ووېسته، ويې ويل: ((زه همدې لوري ته راځم)). زه فکر کوم که موږ همدا نن په ټول هند کې اعلان وکړو. چا سره چې څومره تور کاروبار او بازار دی، هغه دې ښکاره کړي، هغوی څخه دې ۳۰ سلمه حکومت ته ورکړي، ماليې وزارت ته دې وسپاري او پاتې ۷۰ سلمه دې په کاروبار کې ولگوي هغوی به هم خوشحاله شي او سرکار به هم مطمين شي)).

بل وزير وپوښتل: ((خو پدې سره به سرکار ته څومره پيسې تر لاسه شي؟)).

چندمبرم په اطمينان ځواب ورکړ: ((موږ په ډېرې اسانۍ سره له ۴۰ تر ۷۰ اربه روپيو پورې تر لاسه کولی شو!))

يو بل وزير ودرېد، د ويلو اجازه يې واخيسته او بيا يې چندمبرم مخاطب کړ، ويې ويل: ((تا خو ويل هېواد کې ۵ کربه روپۍ د ځمکې لاندې دي، خو تر لاسه کېدونکې يوازې پاو کم دوه کربه؟)) چندمبرم بيا په غوږ کې لاس وواهه او صدر اعظم يې متوجه کړ، ويې ويل: ((زما له مطالعې سره سم دې پروسې څخه يوازې همدومره روپۍ را وتلی شي، ځکه د هند دننه يوازې دوه کربه روپۍ پټې دي. پاتې ۳ کربه له هېواده بهر په سيکرېټ اکاونټونو کې پرتې دي. د هغو تر لاسه کولو لپاره به کوم بل وخت، کوم بل سکيم جوړ کړو)).

صدراعظم سينه وښوروله او بيا يې هغه مخاطب کړ، ويې ويل: ((خو ښاغلی وزير! ددې څه ثبوت دی چې موږ ددې سکيم اعلان وکړو او خلک د تور کاروبار پيسې د وزارت خزانې په خدمت کې وړاندې کړي)).

چندمبرم په اثبات کې سينه وخوځوله، ويې ويل: ((هو! دا خبره هم وضاحت طلبه ده. زما وړانديز دی چې خلکو ته تر ۳۱ دسمبر ۹۷م پورې وخت وټاکل شي. دې موده کې چې کومو خلکو له دې پروسې څخه گټه پورته کړه، ښه، کنه په غبرگون کې به که له لومړۍ جنورۍ ۱۹۹۸م څخه هر چا سره تور کاروبار رسوا شو هغه به په عين موقع نيول کېږي او د بند سزا به ور ته ورکول کېږي، ټول همدومره وو)).

چندمبرم تيټ شو، له ټولو يې مننه وکړه او کېناست. او بيا د کابينې غونډې پای ته رسيدو سره سم په هند کې د Uolantory) Disscluser of Income Skeem) (UDIS) اعلان وشو. رشوت خورو، مخدره موادو او نشه‌يي توکيو پلورونکيو، غلو او... ته تر ۳۱ دسمبر پورې وخت ورکړل شو. په ټول هيواد کې يې خپل مراکز جوړ کړل چې هلته خلک د تورو کاروباريانو په اړه خبر او راپور ورکړي او بيا له دې وروسته د ورځپاڼو رپورټرانو وليدل.

د تور بازار او کاروبار خلک درې درې ساعته په کتار کې ودريدل پيسې يې جمعه کولې تر دې چې د ۳ جنورۍ ۱۹۹۸م پورې له حساب سره سم په حکومتي خزانه کې نږدې ۷۰ اربه روپۍ جمعه شوې. د چندمبرم د وړاندوينې له مخې يو کرب ۶۳ اربه ۳ کروړه ۳۳ لکه روپۍ له بوجيو را ووتې ملي اقتصادي دايرې ته ننوتې چې په دې پيسو به کاروبار کېږي، بې روزگاري به له منځه ولاړه شي. روپۍ به له يو لاس څخه په وتو بل لاس او بل څخه بل لاس ته ځي او د هند د اقتصادي پرمختگ مزل به لا چټک شي. په دې ډول چندمبرم د هند په ورځپاڼو کې د هند د اقتصادي تاريخ اتل ونومول شو، خو دلته هېڅوک د پوښتنې نشته!!!

عزيزانو د وزيرو مسيدو غيورو مشرانو!
السلام عليکم و رحمة الله و برکاته
ستاسې مېړانه او شجاعت د خپلواکۍ په جگړو کې ماته څرگند دی. نن بيا د گټنې تاريخي شېبې دي، موږ تاسې ته هماغسې غيرت او مسوووليت را په غاړه دی. اعليحضرت غازي امان الله خان د يوه سارق او قاطع الطريق له لاسه له سلطنت بې برخې شو چې له امله يې د وطن هره برخه د بې اتفاقۍ په اور کې سوځېږي. افغاني ننگ او غيرت له موږ ټولو څخه دا تقاضا کوي چې په اتحاد او اتفاق سره وطن او ملت ته له وراني فتنې څخه نجات ورکړو.

والسلام
محمد نادر

(c) ketabton.com: The Digital Library

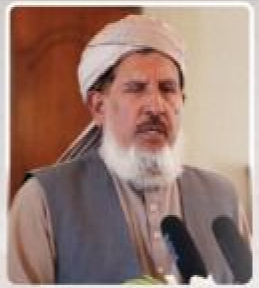

د لوی اختر په اړه د افغانستان د سوله‌ییز بدلون بنسټ د مشر فاروق اعظم پیغام

الله تعالی دې وکړي چې دا لوی اختر د سولې له نېکمرغۍ سره راشي، پدې هیله چې د اختر د خوشحالیو او برکتونو تر څنګ د سولې له خوند او د سولې له ژوندې برخمن شو.

سردار محمد همدرد/ د دارالانشاء ریيس

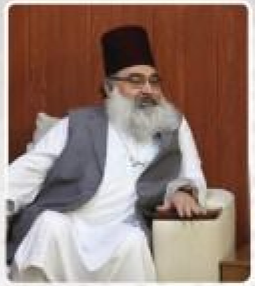

د لوی اختر په اړه د پیر فضل الله تائب قادري مومند، د روحاني شخصیت ارواښاد کان مولوي صیب ځایناستي پیغام

لوی اختر مو بختور ، حجونه او قربانۍ مو قبولې شه.
پدې هیله چې دا اختر په هېواد کې د سولې د راتلو او له غمیزو د ولس د وتو پیلامه شي.

اختر د ټولو بختور شه

ioglobal

Internet Services Through Fiber Optic
Wireless Communication Solutions
Wired and Wireless Backbone Solutions
Data Center Engineering and Design
IT Infrastructure Solutions
Security Solutions
Storage Solutions
High-Availability Solutions
Software Solutions and Software Systems
Web-based Information Solutions

House No. 1151, Mayoni Street on Sherpur Main Road, Kabul, Afghanistan
+93 (0) 20 22 13 21 - 4 | info@io-global.com | www.io-global.com | io-global

ORZALA NATURALS اورعلا طبیعی
افغانی، طبیعی، گیاهی

Between Street 1 & 2, Taimani Main Road, Kabul, Afghanistan
Kart-e-4, Next to Allama Higher Education Institute | 0799143113

اختر مو نیکمرغه

اوربند ستاسې د ټاکنیزو کمپاینونو تبلیغات په وړ بیه خپروي

دیني ارزښتونه باید د واک په منډه کې د کمپاین پښو ته تیټ نکړای شي

څه فرمایي علمای کرام دین، و مفتیان عظام شرع متین اسلام په جواز او عدم جواز د دې کې چې قرآنکریم ټاکنیزه نښه کرځېدلی شي!

شهرت ننګیال

شهید عزیز الرحمن الفت چې د دموکراسۍ لسیزې په آزادو خپرونو کې فعال نقش درلود، په افغان ملي جریده کې یې (دین را از خدمت ارتجاع و استبداد نجات داد) تر سرلیک لاندې یوه انقلابي لیکنه راغلې، چې سیاست، سیاسي موخو اوګټو ته یې د دیني ارزښتونو د استخدام یو تحقیقي مستند وړاندې کړی او ددربار له چوپړ یې د ملایانو او دین د ژغورنې نسخه ښودلې ده. په دغه لیکنه کې د دغه چوپړ خطرناکه پایلې او په اوږده مهال کې ټولنیز او سیاسي زیانونه په ګوته شوي، چې ناوړه عواقب یې اوس موږ د سر په سترګو لیدلی او لایې ګورو.

د پاکستان په پارلماني ټاکنو کې جماعت اسلامي «کتاب» خپله ټاکنیزه نښه ګرځولې وه، که څه هم ظاهر نه په کتو، ټولې کتاب برېښېده خو نقشه او انځور یې قرانکریم ته ورته ګرځولی و، بین السطور او بادي النظر کې داسې ښودل کېده، بلکې تبلیغ کېده چې کتاب ګنې قرانکریم دی. دا هغه څه ده چې دین یې سیاست ته د استخدام په شر ارولی او دیني مقدسات یې د خپلو سیاسي اوکمپاینې موخو لپاره د سیاست او اقتدار پښو ته تیټ کړی دی. هماغه وه چې په محکمه کې د کتاب په بله د جماعت ټاکنیزه نښه له حقوقي او قانوني اړخ چیلنج کړای شوه او محکمې د جماعت لپاره دغه نښه ممنوع وګرځوله.

لوړه یادونه د دې لپاره ده چې د ټاکنو کمېسیون، دولت جوړوونکي یا په بله وینا د محمد اشرف غني ټیم ته کتاب نه بلکې په رحیل کې پرانستې قرانکریم د ټاکنیزه نښې په توګه منظور کړی دی.

دا هغه تاریخي تېر ایستنې ته ورته ده چې د هند په وېش کې یې د پښتنو د وېش د توطئې پلې کولو ته په تولیوښتنه کې یوې خوا ته قرانکریم او بلې ته د هندوانو مذهبي کتاب ایښی و، د همدغه توطئې له امله وه چې پښتانه اود لوی افغانستان سیمې پر پاکستان پورې وتړل شوې، چې له امله یې لس هم پښتانه د هغه توطئې له عذاب او غضب ځانونه نشي ژغورلی.

سیاست، سیاسي موخو او ګټو ته د دین او مذهب استخدام زموږ هېواد نه بلکې ټوله سیمه ناکراره ساتلې او له تاریخ سره یې د جګړې ډګر ټوده ساتلی دی، د واک او سیاسي موخو لپاره د وسیلې په توګه د دین او مذهب چوپړ د همدغسې ذهنیت زېږنده ده، چې دین یې د واک منډې، د سیاست خدمت او د کمپاین چوپړ ته تیټ کړی دی.

د کالم لکې، بیله شرحې:
میرویس میدان ته څېرمه دهبوري کې پر دېوال یو شعار دوله لیکنه راغلې: (مرګ به امریکا و حمایت ګران آن، بغیر استاد سیاف).

دانش فرهنګي مرکز- لغمان
په لغمان کې د مجهز (الفت عامه کتابتون) لرونکی دانش فرهنګي مرکزي چې تل یې د هېواد په فرهنګي، ادبي او علمي برخه کې د علم مینه‌والو ته غونډې، سیمینارونه او علمي بحثونه جوړ کړي دي، ستاسې لپاره جوړ شوی او ستاسې په مرستو به چلېږي...

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library